

Från: Kommunstyrelsen -Lekeberg <kommunstyrelsen@Lekeberg.se>
Till: Platina mail import KS - Lekeberg <platina.ks@lekeberg.se>
Ämne: VB: Smittskyddsarbetet i svensk skola fungerar dåligt
Skickat: 2020-12-22 16:31:06

-----Ursprungligt meddelande-----

Från: Charlotte Olin [mailto:a.charlotte.olin@gmail.com]
Skickat: den 22 december 2020 16:23
Ämne: Smittskyddsarbetet i svensk skola fungerar dåligt

Till:
Kommunstyrelsens ordförande
Kommundirektören
Chefen för skolförvaltningen
Skolnämndens ordförande

Hej,

Frasen ”resten av Europa gör som vi, de håller skolorna öppna” är såvitt jag förstår missvisande. Andra länder jobbar hårt på att hålla risken för smitta nere i sina skolor, medan smittskyddsarbetet i svensk skola sällan eller aldrig görs på samma nivå. Jag är lärare och har viss insyn i smittskyddsarbetet på mer än en grundskola. Det ser illa ut, mycket illa, framförallt vad gäller arbetet att få eleverna att hålla avstånd. Just mina observationer och kontakter i skolvärlden är måhända inte representativa för resten av landet, men jag betvivlar att det är någon större skillnad.

När en smittskyddsläkare häromveckan uttalade sig i en artikel om hur barn i skolan (till skillnad mot hemma) inte leker nära varandra, och om hur elever får hjälp av skolpersonal att hålla distansen, blev jag frustrerad. I den verklighet jag ser saknas ambitioner att hålla elever isär under lek och rast, och skulle någon ändå lägga ribban där, så skulle knappa resurser och trånga lokaler ofta göra arbetet svårt eller till del omöjligt. Det är illa. Ännu värre är det faktum att skolpersonal ofta aktivt försätter elever i situationer där de inte har något annat val än att vara nära varandra, även om lokalerna faktiskt skulle tillåta större distans.

Jag hänger ogärna ut någon specifik skola men kan kort ge några konkreta exempel på sådant som försiggår i svenska skolor:

- En lågstadielklass jobbar med massageövningar i par; alla samlade nära på golvet.

- Tre mellanstadieklasser samlas i ett klassrum för en genomgång; de sitter inte vid bänkarna utan mycket tätt på en samlingsmatta på golvet.

- Högstadiel elever jobbar tyst och individuellt (alltså inte i grupp arbete) i ett knappt tredjedels-fullt klassrum; de väljer själva att sätta sig så tätt i klungor att de nuddar varandra, men läraren kommenterar inte detta.
- En lågstadielärare börjar organisera inläppet från skolgården in i klassrummet så att eleverna håller avstånd. Han får besked från skolledningen att så får han inte göra; alla ska nämligen hålla sig till skolans Corona-anpassning som går ut på att släppa in en hel klass åt gången i de små hallarna som två klasser delar på, trots att det då ändå blir så trångt att ingen håller avstånd.
- Luciatåg och skolavslutningsframträdanden genomförs utan något större avstånd mellan eleverna; något som är extra farligt när man sjunger. (En Corona-anpassning görs dock i och med att man inte samlar alla klasser i en lokal för att se på programmet, man tittar i stället på skärm i sitt eget klassrum.)
- Skolskjutsar (som inte organiseras direkt av skolan, men väl av skolans huvudman) körs, trots stor trängsel, och utan att någon vuxen tar ansvar för distansen mellan eleverna. I den här situationen blandas dessutom eleverna i andra konstellationer än sina klasser.

Jag vågar påstå att flera av situationerna ovan skulle ses som så aparta i många andra länder att de hade genererat löpsedlar om de kommit till allmän kännedom.

Ända sedan i våras har jag försökt göra fler medvetna om bristen på smittskyddsarbete i svenska skolan. Jag har vänt mig till olika nivåer i samhället och har varit i kontakt med smittskyddsläkare, regionråd, kommunala tjänstemän och politiker, Folkhälsomyndigheten, Arbetsmiljöverket, Skolverket och flera journalister. Trots mina ansträngningar har jag inte lyckats få någon att lyfta frågan på det sätt den tveklöst förtjänar i ett läge som länge, utan överdrift, varit akut.

Jag har fått stöd av facket när det gäller detaljer kring just min arbetssituation, och jag ser att båda förbunden som organiserar lärare tar upp smittskyddsproblematiken på olika sätt. De tenderar, antagligen med viss rätt, att se problemen utifrån ett arbetsmiljöperspektiv. Självt ser jag dem som en riksangelägenhet.

Jag vädjar nu till redaktioner, tjänstemän och politiker i landet – ta tag i detta! Ni behöver förstå att det här är mer än en tickande bomb.

Det är en bomb som briserar om och om igen, varenda skoldag. Jag är helt övertygad om att det som händer i svenska skolor resulterar i onödig ohälsa och död. Grundskolan står enligt Fohm:s senaste veckorapport för nästan hälften av utbrotten i allmänna miljöer (jämfört med t ex arbetsplatser, som står för 20 procent). Även om det i framtiden skulle visa sig att barn smittar mindre än vuxna (något Fohm har som sin ståndpunkt - rapporter om motsatsen förekommer dock) så är alla ändå redan nu överens om att barn åtminstone står för en del av spridningen. (Jag måste apropå forskning också tillägga att, om mina observationer stämmer, så torde det vara mycket svårt att applicera internationella studier om

Corona-spridning i skolor på situationen i Sverige, och vice versa. Omständigheterna är helt enkelt för olika.)

Jag uppmanar er att ta reda på hur andra länder gör, t ex Norge (där man, vad jag förstår, har genomtänkt och tydlig vägledning om extra personal som ska hjälpa eleverna att hålla avstånd på rasten, regler om gruppstorlek, uppmaning om att tejpa gränser på klassrums- och kapprumsgolv, personlig bordsplats för varje elev på fritids etc, etc, etc). Jämför sedan det med hur verkligheten ser ut i svenska skolor.

Jämför med en smittbekämpning som inte sällan ligger på en nivå där det räcker för eleven att tvätta händerna före maten och efter toa, och att ha lite mer mellanrum i matsalskän. Kolla med de skolbarn ni har i er närhet. Fråga hur ofta de håller avstånd i skolan, fråga hur långt avståndet är, och fråga vad vuxenvärlden gör för att de ska hålla distansen när det är fysiskt möjligt. Har de en ljusare bild än den jag målar upp? Så bra. Stämmer min bild? Illa.

Jo, det finns förslag på förebyggande åtgärder som riktas till svenska skolor. Ett aber med dem är att de är förhållandevis magra och oprecisa – man ska i möjligaste mån undvika större samlingar och, om möjligt, öka avstånden mellan sittplatser etc. (Jag har hittat ett undantag till det oprecisa vad gäller just distansering, men den texten ligger på en affisch, som numera ligger undangömd på Fohm:s hemsida, och jag har inte hört talas om en enda skola som ser till att eleverna följer det.) Ett annat aber med Fohm:s förslag på åtgärder är att de ska tillämpas i skolor som ofta hade för lite resurser och för trånga lokaler redan innan pandemin, och ett tredje är att skolpersonal alltför sällan lägger sig vinn om att genomföra dem de gånger det, trots allt, skulle vara görbart.

De lugnande, dämpande signalerna, som sänts ut från myndighetshåll, om den låga risken för covid-19 i skolan har antagligen gjort sitt till för att skapa ett ointresse för frågan bland pedagoger. Signalerna verkar på något sätt ha trumfat ut de faktiska råden för dem som står på klassrums- och fritidsgolvet eller sitter på rektorsexpeditionen, och de har rimligen också påverkat elever. Även om tonen på presskonferenser och i intervjuer är något annorlunda nu, så verkar det inte räcka för att väcka dem som redan gjort sig en mental modell av skolan som lite av en fristad från Corona-tänk. Naturligtvis finns det individer – lärare, fritidspedagoger, rektorer m fl – som är samvetsgranna trots signaleringen, men de verkar vara sällsynta och de jobbar antagligen i brant uppförsbacke. Ingen tar, såvitt jag vet, heller utifrån på sig ansvaret för att följa upp och se till att skolorna sköter sin del av smittskyddsarbetet.

De svenska rekommendationerna är alltså enligt min mening (1) inte tillräckligt omfattande, (2) för otydliga, (3) ambitionen att följa dem är generellt för låg, och (4) det saknas ofta tillräckligt med resurser och fysiska möjligheter för den som ändå försöker göra ett bra jobb. (Att jag själv lägger mest fokus på punkt nr 3 har nog att göra med att det är den enda jag personligen har någon möjlighet att påverka i min vardag.)

Jag ber er att begrunda det jag berättar utifrån er profession, och sedan lyfta, eller ännu hellre, på något sätt motarbeta en eller flera av de här fyra punkterna. Jag ber er att göra det skyndsamt. Det är bråttom. En snabb förändring är rimligen ett måste om svenska skolor ska kunna fortsätta vara öppna.

Skulle någon av er välja att offentligt referera till den här texten är det min önskan att ni inte använder mitt namn, såvida vi inte kommit överens om annat på förhand. (Jag gissar det är inte något jag kan kräva, för det är väl som så, att ett dokument man skickar till politiker och tjänstemän blir någon form av offentlig handling - men önska kan man ju alltid...) Den som vill får gärna ta kontakt med mig, så kan jag berätta om fler obehagliga exempel på vad jag själv sett och vad jag hört kollegor och elever berätta (förutsatt att jag inte behöver hänga ut de specifika skolorna).

Jag är trött och frustrerad över att bevittna ett ständigt pågående slöseri med sjukhusresurser och människoliv. Den här texten är nu sänd till flera olika redaktioner, politiker och tjänstemän. Om ingen av er gör något åt situationen kan jag i alla fall med gott samvete säga att jag gjorde mitt bästa för att slå larm högt och tydligt.

Med vänlig hälsning

Charlotte Olin

a.charlotte.olin@gmail.com